herpy

GEKKOER

Gonatodes vittatus

En liten, dagaktiv gekko fra Venezuela, Colombia og øyene utenfor kysten, der hannen har en hvit stripe med svart kant nedover ryggen og et gult hode. Den klatrer på trestammer og murer, men kan ikke gå opp langs glass, og den klarer seg fint i et lite terrarium hvis den holdes alene eller som par.

Familie: Sphaerodactylidae Engelsk: Wiegmann's striped gecko Tidligere navn: *Gymnodactylus vittatus; Gonatodes gillii*
Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**7-8 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**10-20 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende og bakkelevende**
Biotop	**Tørrskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**30 × 30 × 30 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Varmeplass	**29-32 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**50-60 %**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter og små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1 egg**
Inkubasjon	**65-110 dager** ved 25-30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Gonatodes vittatus er en liten, dagaktiv gekko med runde pupiller og bare svakt utvidede tær. Den mangler de store heftelamellene som mange andre gekkoer har, og kan derfor ikke klatre på glatt glass. Voksne dyr er omtrent 7-8 cm inkludert hale. Kroppen alene er omtrent 3 cm lang, og halen er litt lengre enn kroppen.

Kjønnene er svært forskjellige. Hannen er gråbrun med en hvit stripe fra snuten langs ryggen og ut på halen. Stripen har en svart kant, og hodet og fremste del av stripen er gule. Hunnen er gråbrun eller brunlig med en mer dempet, hvit stripe uten den svarte kanten. Unge dyr er grå til brune med lyse flekker. Stripen begynner å vise seg hos hannene når de er omtrent tre måneder gamle.

Arten ble beskrevet i 1856, den gang i slekten *Gymnodactylus*. Det vitenskapelige artsnavnet *vittatus* er latin og betyr «båndet» eller «med et bånd», og navnet viser til ryggstripen hos hannen. Slekten *Gonatodes* hører i dag til familien Sphaerodactylidae. Kromosomene varierer mellom bestander, og det tyder på at arten kan skjule flere ukjente arter.

Levetiden i fangenskap anslås til 10-20 år, men det er ikke dokumentert. I naturen er det kjent dyr på minst 3 år.

Huden er sart. Blir et dyr grepet, kan skinnet rives i stykker. Det er en god grunn til ikke å håndtere den. Til gjengjeld er arten dristig og lett å observere om dagen, når den sitter på en stamme eller en stein med hodet ned og venter på bytte.

Utbredelse og leveområde

Gonatodes vittatus lever i det nordlige Sør-Amerika og på øyer i Karibia. Den finnes i Venezuela, særlig langs nordkysten og på øyene Margarita, Coche og La Tortuga og på Los Roques, i det nordlige Colombia og i Guyana. Den finnes også på Trinidad og Tobago og på Aruba og Curaçao.

Typelokalitetene ligger på Venezuelas nordkyst ved La Guaira, Puerto Cabello og Caracas. På Trinidad er arten utbredt og vanlig. Den er også funnet på Tobago, blant annet i den nordøstlige delen av øya.

> **Naturlig utbredelse:** Colombia, Venezuela, Guyana, Trinidad og Tobago, Aruba og Curaçao.

LEVEOMRÅDE

Arten er knyttet til tørr tropisk og subtropisk skog og skogkanter, men den lever også tett på mennesker. På Trinidad sitter den på trestammer i skogkanten, på murverk og på og i trehus, og den kan også finnes i hager og byområder. Den er funnet fra havnivå og opp til omtrent 1.100 meters høyde.

Gekkoen er dagaktiv, men den soler seg ikke. Den er bare sjelden sett i direkte sol og er mest synlig i skyggen. Aktiviteten følger lufttemperaturen: tidlig om morgenen ved 23-26 °C ses bare få dyr, og de stikker ofte bare hodet ut av en sprekk. Når luften når 26-31 °C, er de fleste ute, og om kvelden faller aktiviteten igjen. Det er varmt hele året. På Trinidad ligger dagens maksimum i mai og juni på omtrent 31-32 °C og nattens minimum på omtrent 24 °C, og eggene legges hele året. Dyrene bruker faste skjul bak løs bark eller i sprekker i murer, og både hanner og hunner forsvarer territoriet sitt. Om natten sover de fleste i skjul, men enkelte sover fritt framme på muren.

Stell

TERRARIET

Et par kan holdes i et terrarium på 30 × 30 × 30 cm (lengde × bredde × høyde). Det er et minimum, og et større terrarium er bedre, særlig hvis flere dyr deler det. Et par har over lengre tid klart seg i et terrarium på 35 × 25 × 25 cm, men mer plass gir mer ro. Arten bruker aldri taket og klatrer ikke på glass, så det er bunnarealet og de loddrette flatene inne i terrariet som teller. Hannene er territoriale, og hunner kan også gå løs på hverandre, så hold arten alene eller som ett par.

Som bunnsubstrat fungerer kokosfiber eller en blanding av sand og jord, gjerne bioaktivt med spretthaler og små skrukketroll. Bunnen skal være svakt fuktig. Dekk den med et lag løv, og tilføy kork, bark, stein og kvister som dyrene kan klatre på, og mange skjul i ulike høyder. Levende planter gir ekstra skjul og fuktige mikroklima. Gekkoen sitter gjerne loddrett med hodet ned, så tilby rå overflater og en bakvegg med struktur.

Ungene er svært små, så tett nett og alle sprekker må sjekkes før de kommer inn i terrariet. Selv om arten ikke graver, er den liten nok til å bli klemt, så tunge steiner og røtter må stå på bunnen av terrariet og ikke bare hvile på substratet. Ventilasjonen må være god nok til at terrariet tørker opp igjen i løpet av noen timer.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 24-27 °C i terrariet. Et varmt sted på 29-32 °C kan lages med en varmematte eller en lampe, men det er ikke nødvendig hvis temperaturen ellers er høy og stabil. Om natten bør den ikke falle under 20 °C, og i naturen holder nettene seg omtrent på 24 °C.

Gekkoen er aktiv i den varmeste delen av dagen, og i naturen avhenger aktiviteten mer av lufttemperaturen enn av lyset. Et terrarium som er for kjølig, gir derfor et dyr som gjemmer seg. Bruk digitale termometre både øverst og nederst, og mål det varme stedet med et infrarødt termometer.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Gonatodes vittatus trives i tørrere luft enn de fleste tropiske gekkoer. Hold luftfuktigheten på 50-60 %. Spray terrariet lett hver dag eller annenhver dag, slik at det kommer vanndråper på planter, løv og vegger som dyrene kan drikke av. Terrariet skal tørke opp i løpet av noen timer, ellers er ventilasjonen for dårlig.

En lav vannskål kan stå i terrariet, men den er ikke nødvendig når det sprayes regelmessig. Et fuktig skjul eller levende planter gir de fuktige flekkene som er viktige ved hudskifte. Et hygrometer viser om fuktigheten holder seg i intervallet.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv, men om den trenger UVB, er omdiskutert. UV-lys mistenkes for å gi problemer med hudskiftet, men dyr under UV-lys ser til gjengjeld ut til å yngle lettere. Brukes UVB, så velg en svak pære (en 2.0- eller 5.0-pære) og sørg for rikelig med skygge, fordi dyrene ikke soler seg. Uten UVB er det viktig at fôret er pudret med D3-vitamin.

Lys styres best av en tidsbryter, og om natten skal det være mørkt.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Gonatodes vittatus spiser insekter og andre små leddyr. Unger kan ta dyr som tilsvarer nålehoder: nyklekte sirisser (opptil omtrent 3 mm), bananfluer (*Drosophila melanogaster*), spretthaler og små hvite skrukketroll. Voksne får sirisser på omtrent 6 mm som grunnfôr og kan i tillegg få små larver av svart soldatflue, bananfluer (både *D. melanogaster* og *D. hydei*), små skrukketroll og bønnebiller. Fôrdyrene skal være godt fôret før de gis, og pudres med vitamin- og mineraltilskudd, for eksempel kalk med D3-vitamin.

Hvor ofte det skal fôres, er ikke dokumentert for arten. Beslektede, små gekkoer får mat daglig som unger og annenhver dag som voksne. Hold øye med halerota og kroppsformen, og tilpass mengden etter dem. Arten er grådig og reagerer raskt på bevegelse. En fôrskål er ikke nødvendig, men den kan holde sirissene på ett sted. Insekter som har klekket i terrariet, er en god ekstra matkilde.

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er dristig og nysgjerrig og ses ofte om dagen, men den er ikke et dyr som skal håndteres. Huden kan rives i stykker hvis dyret grepes, og dyrene stresses lett. Nyt den heller fra den andre siden av glasset.

Hannene er territoriale og kan bite og rive skinn av hverandre. Hanner som ble satt sammen med etablerte dyr i fangenskap, fikk store stykker hud revet av. Hunner kan også være aggressive mot hverandre. Dyrene viser dessuten trusler med kroppsholdning og viftende hale. Et par kan bo sammen i lang tid hvis det er mange skjul. Unger som blir hos de voksne, blir drept. Dyret vil helst sitte loddrett med hodet ned og vente på bytte, så et terrarium med stammer og steinvegger passer til atferden dens.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnene kan skilles visuelt når dyrene er omtrent tre måneder gamle. Hannen får et gult hode og en kraftig hvit stripe med svart kant, og det flekkete mønsteret hans blir til en ensfarget grå kropp. Hunnen beholder flekkene sine og de grå og brune fargene, og stripen hennes blir svakere og uten svart kant. Når dyrene er kjønnsmodne, er ikke dokumentert for arten, så vent til begge dyrene er fullvoksne før de settes sammen.

PARRING

Avl kan utløses ved å gi dyrene en lett vinterhvile eller ved å forlenge dagen om sommeren. Sett en voksen hann sammen med en hunn i et terrarium med mange skjul og hold øye de første dagene. Hannen er territoriell, så hunnen må kunne komme seg unna, og hvis hunnen jages hardt, må dyrene skilles. Et par kan holdes sammen i lang tid. Sørg for god ernæring til hunnen, særlig kalk, mens hun legger egg.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger ett egg om gangen, ikke flere i et kull, og i naturen legges det egg hele året. I fangenskap er det oppgitt til ett egg omtrent hver tredje uke. Eggene er små, og hunnen legger dem et trygt sted, for eksempel i et lite eggleggingsrør. Tilby flere trygge og skjulte steder.

Eggene skal tas forsiktig ut og legges til inkubasjon. Hunnen bør ha rikelig med kalk og små insekter gjennom hele sesongen. Stopp avlen hvis hun går ned i vekt.

Les mer: Inkubasjon av egg

INKUBASJON

Eggene klekkes etter 65-110 dager. Temperaturen er ikke dokumentert for arten, men for de beslektede dverggekkoene i slekten *Sphaerodactylus* brukes 25-30 °C. Den lavere enden av intervallet gir trolig den lengste utrugingen. Legg eggene i en liten boks med fuktig perlitt eller vermikulitt eller på et tørt underlag, uten å vende dem. Boksen skal ha små luftehull. Den omgivende luftfuktigheten leverer normalt den fuktigheten eggene trenger, men vannet må ikke berøre dem direkte. Fjern bare egg som tydelig er døde.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er bare omtrent 3 cm lange når de klekkes, og siden de er svært små, må alle sprekker og nett sjekkes slik at de ikke slipper ut. Flytt dem til en liten faunaboks eller et lite terrarium med løv, skjul og svakt fuktig bunn. De voksne må ikke bli i terrariet, siden de dreper ungene.

Gi dem de minste fôrdyrene: bananfluer, spretthaler, små skrukketroll og nyklekte sirisser, pudret med kalk og D3-vitamin. Hold ungene enkeltvis eller i små grupper av samme størrelse og skill dem hvis det oppstår slagsmål. Etter omtrent tre måneder viser kjønnet seg, og da skal hanner holdes adskilt.

Helse og vanlige feil

Gonatodes vittatus er en liten og sart art, og de fleste problemene skyldes stellefeil eller stress. De typiske feilene er:

- Hudskifteproblemer. I fangenskap er det observert dødsfall under og like etter hudskifte, også etter langvarig skifte over flere dager. Sørg for fuktige skjul og passende luftfuktighet, og unngå å forstyrre dyret under skiftet.
- Slagsmål mellom hanner eller mellom hunner, som gir revet skinn og noen ganger døden. Hold dyrene alene eller som ett par, og skill dem ved uro.
- Skadet hud ved håndtering. Skinnet kan bli revet av hvis dyret tas tak i.
- Rømming. Ungene er svært små og slipper gjennom små sprekker, så sjekk nett, dører og kabelhull.
- Klemte dyr. Tunge gjenstander skal stå stabilt på bunnen av terrariet.
- For kald eller for våt oppsetning. Hold dagen på 24-27 °C og luftfuktigheten på 50-60 %, og la terrariet tørke opp mellom sprayingene.

Et sunt dyr er aktivt om dagen, har en fyldig halerot og klare øyne. Kontakt veterinær med erfaring på krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser eller sitter slapt.

Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.